

Terapinytt

NR 1 2021

INFORMATION FRÅN
LÄKEMEDELSKOMMITTÉN HALLAND

Ordförande har ordet

Nytt år och de märkliga tiderna fortsätter. Mycket ställs in, skjuts upp eller görs om till digital form, men för oss i vården finns det verksamhet som behöver fortgå som vanligt, pandemi eller ej. Det finns andra sjukdomar än covid-19 som behöver diagnostiseras, behandlas och följas upp. Därför är jag lite extra glad och tacksam för terapigruppernas insats i år! Den ansträngda situationen till trots tog de sig för första gången an att genomföra den årliga, stora revisionen av [Terapirekommendationer Halland](#) genom digitala möten via Teams.

I skrivande stund är alla kapitel, så när som på något enstaka, publicerade med sina ändringar och uppdateringar. Som vanligt sker uppdateringarna utifrån nationella riktlinjer, kunskapsdokument och rekommendationer, med hänsyn tagen till halländska förutsättningar.

På nästkommande sidor finner du artikeln [Nyheter i Terapirekommendationer Halland 2021](#). Läs den för en snabb överblick över viktiga uppdateringar i årets upplaga. Uppdateringarna presenteras kortfattat, så läs själv vidare i respektive kapitel på [Terapirekommendationer Halland](#), när du ser något du behöver eller vill veta mer om.

Liksom andra verksamheter behöver vi på Läkemedelskommittén Halland anpassa oss efter förutsättningarna som pandemin ger. Några av oss är utlånade till annan verksamhet eller har fått prioritera pandemirelaterade arbetsuppgifter och vi får anpassa kommittéverksamheten därefter. Högst prioriterar vi kontakten med er i verksamheterna och anstränger oss för att finnas tillgängliga för synpunkter på Terapirekommendationer Halland och frågor gällande receptläkemedel och förskrivning av läkemedel samt att bevaka och informera om aktuella restsituationer. (Passar här på att ännu en gång tipsa om vår sida [Restnoterade läkemedel](#)!)

Tyvärr har vi inte möjlighet att bevaka vår telefon med nuvarande bemanning, men tveka inte att kontakta oss via vår funktionsbrevlåda lakemedelskommitten@regionhalland.se

Tamara Adem | Specialist i allmänmedicin
Ordförande Läkemedelskommittén Halland

Innehållsförteckning

Ordförande har ordet.....	sid 2
Nyheter i Terapirekommendationer Halland 2021.....	sid 3
Två blir en - ny receptblankett vid läkemedelsförskrivning.....	sid 7
Information till sjuksköterskor med förskrivningsrätt.....	sid 9
Nyheter i korthet.....	sid 12
Ordnat införande av läkemedel under 2020.....	sid 14
Fortsatt lägre antibiotikaförskrivning under pandemin.....	sid 16
Minskad förskrivning av antibiotika ledde inte till fler allvarliga infektioner	sid 18

Ansvarig utgivare:

Tamara Adem, ordförande Läkemedelskommittén Halland

Redaktör och layout:

Charlotta Eriksson, informationsapotekare

Redaktionskommitté:

Läkemedelskommittén Halland

Adress:

Region Halland - Läkemedelskommittén Halland
Box 517, 30180 Halmstad

E-post:

lakemedelskommitten@regionhalland.se

Hemsida:

<https://vardgivare.regionhalland.se/behandlingssod/lakemedel/lakemedelskommitten/>

Utgivningsdatum:

2021-03-12

Nyheter i Terapirekommendationer Halland 2021

Charlotta Eriksson | Informationsapotekare Läkemedelskommittén Halland

Nedan beskrivs de större förändringarna som har gjorts i Terapirekommendationer Halland uppdelat på respektive kapitel.

Du vet väl att du kan nå Terapirekommendationer Halland via ikonerna på datorer med VAS installerat, men även via din hemdator eller mobil på adressen terapirek.regionhalland.se.

Terapigrupperna tar även fram kvalitetssäkrade receptfavoriter, mer information om hur dessa används återfinns under [Receptfavoriter](#) på Terapirekommendationer Halland.

Allergi, astma och KOL

Till följd av covid-19-pandemin har terapigruppen redan under 2020 förtydligat att andningsbehållare (ex. Vortex) ska användas i första hand vid akutbehandling vid astma och KOL.

Användning av drivgasinhalatorer medför stora koldioxidutsläpp. För de patienter som kan använda en pulverinhalator vid astma eller KOL bör detta väljas.

I delkapitel allergi hos vuxna rekommenderas enbart loratadin och desloratadin till gravida och ammande kvinnor, inte cetirizin.

Vid anafylaxi är Emerade förstahandsval som autoinjektor och Jext andrahandsval.

Vid KOL som kräver trippelbehandling (LABA i kombination med LAMA och ICS) har Trelegy Ellipta blivit förstahandsalternativ, av miljöskäl.

Anemi

Förtydligande om när hematologkonsult ska kontaktas vid diagnostik av anemi.

Förtydligande har gjorts angående överbehandling med kobalamin (B12).

Niferex har lagts till bland rekommenderade läkemedel. (finns även som ny receptfavorit).

Diabetes/Endokrinologi

Insulin aspart Sanofi rekommenderas vid nyinsättning av måltidsinsulin (biosimilar till Novorapid). För patienter som redan står på Novorapid bör byte övervägas då det finns en stor besparingspotential.

I delkapitel Antidiabetika har viktiga tillägg gjorts:

- För SGLT-2-hämmare ska behandlingen avbrytas vid större kirurgiska ingrepp eller akut allvarliga sjukdomar.
- GLP-1-analoger är ingen ersättning för insulin. Diabetes-ketoacidosis har rapporterats hos insulinberoende patienter som hastigt avbrutit eller minskat dosen insulin när behandling med en GLP-1-analog inletts.

Tablett Rybelsus är möjligt GLP-1-analogalternativ när injektion är olämplig. Tabletten tas dagligen på fastande mage 30 minuter före frukost och andra läkemedel.

Gynekologi

Vid perimenopausal behandling med bioidentiska progesteroner ska regelbundna kontroller hos gynekolog göras på grund av oklar kunskap om påverkan på endometriet.

Tibolon rekommenderas vid behov av androgen effekt vid postmenopausal behandling. Risken för nedstämdhet ska beaktas.

Recidiv vid candidavaginit har omarbetats och förtydligats liksom behandling av candidavaginit hos gravida.

Canesten vagitorier har tillkommit som rekommenderat läkemedel vid candidavaginit.

Rekommenderat dosintervall för spironolakton vid premensturellt syndrom har ändrats.

Doseringen för tranexamsyra vid menorragi har förtydligats. NSAID-användning i fulldos minskar blödningsmängd och smärta.

P-pillret Qlaira ska förskrivas av läkare på indikationen menorragi

Levosert hormonspiral kan användas i 6 år vid menorragi och för antikonception.

Rosal har ersatt Estrelen för kombinerade p-pillar innehållande etinylestradiol och drospirenon.

Premalex lagts till som rekommenderat läkemedel vid PMS/PMSD (dock betydligt dyrare än sertraline).

Vagidonna har tillkommit som läkemedelsalternativ vid vaginal atrofi.

Hjärt- och kärlsjukdomar

Journalia AK har ersatt Auricula Ordination.

Ny behandlingstid för LMH vid utbredd tromboflebit (se [Tabell 9.7](#)).

Förtydligande kring när NOAK respektive warfarin kan återinsättas efter operation/kirurgi.

Förtydligande om att både intramuskulära vaccinationer och andra intramuskulära injektioner kan ges under warfarinbehandling om PK(INR) är <3,0 och volym <2 ml.

Vid hyperlipidemi är atorvastatin är förstahandsval och rosuvastatin rekommenderat alternativ för patienter som ej tål atorvastatin. Rosuvastatin ersätter därmed simvastatin som andrahandsval vid lipidbehandling.

Kandesartan och kandesartan/hydroklortiazid är tillagda som rekommenderade läkemedel vid hypertoni.

Efient (prasugel) har lagts till bland rekommenderade läkemedel för sekundärprevention vid känd kranskärlssjukdom.

Hudsjukdomar

Tolak 40 mg/ml (5-fluorouracil) ersätter Efudix vid behandling av utbredda aktiniska keratoser.

I delkapitel eksem har tillägg gjorts om prioriteringsordning för behandling av infekterat eksem hos vuxna. Nya behandlingsalternativ tillagda för eksem i ansikte och kroniskt eksem.

Tidigare rekommendation om systembehandling med steroid vid Lichen ruber planus tagits bort.

Vid psoriasis har samtliga behandlingsrekommendationer uppdaterats. Avfällning med salicylsyra rekommenderas inte längre alls. Istället rekommenderas fet mjukgörande kräm eller vaselin.

Rosazol kräm har lagts till som rekommenderat läkemedel vid rosacea.

Propylenglykol APL kutan lösning och Propyless kutan emulsion har tillkommit som rekommenderade läkemedel vid Pityriasis versicolor.

Pevisone kräm och Diprosalic lösning har tagits bort från listan över rekommenderade läkemedel.

Infektionssjukdomar

Avsnittet om rinosinuit har uppdaterats utifrån Läkemedelsverkets nya behandlingsrekommendationer

Smittskydd Halland ska kontaktas vid pertussis.

Ery-Max kapslar kommer att utgå under 2021. Istället rekommenderas azitromycin och Surlid (roxitromycin). Se respektive indikation för patientgrupp, dosering och behandlingstid.

För amoxicillin/klavulansyra rekommenderas den högre styrkan (875 mg/12,5 mg) till vuxna. Se respektive indikation.

Information om smittsamhet vid varicella och bältros samt förtydligande av vilka patienter som bör få antiviral behandling har lagts till.

Endokarditprofylax ska skötas av kardiolog och tandläkare.

Förtydligande kring profylax vid hund- och kattbett samt människobett.

VAS-kod Fvirus ska användas i första hand vid utredning av virusorsakad diarré.

Led-Reuma

Startdosen för prednisolon samt behandlingstiden vid polymyalgia reumatica (PMR) har justerats.

Mag- och tarmsjukdomar

Protonpumpshämmare (PPI) inte ska användas kontinuerligt vid funktionell dyspepsi.

Pantoprazol har tillkommit som rekommenderad PPI vid långtidsbehandling i de fall interaktionsrisk förekommer (ex. klopido­grel och (es-)citalopram).

Xylocain gel 2% har lagts till som smärt­lindring vid ob­stipation hos barn.

Neurologi

Metoklopramid 10 mg har tillkommit som rekommenderat läkemedel mot besvär­ande illamående vid migrän.

Kandesartan har lagts till som migränprofylax och Estradot plåster har tagits bort (diskutera med gynekolog innan insättning).

Tillägg har gjorts om hur körförbud vid epilepsi anmäls.

Obesitas

Gravida som har genomgått obesitaskirurgi ska komplettera vitamin- och mineralsupplement med folsyra.

Flaskmatning efter 12 månaders ålder har lagts till som en riskfaktor för barnobesitas.

Osteoporos

Bencium 500mg/2000 IE rekommenderas som kombinationspreparat kalcium + D-vitamin för patienter som har behov av högre dos D-vitamin.

Prioritetsgraden för zoledronsyra infusion har ökat, nu mer jämförbart med peroral bisfosfonat.

Denosumab får tydligare position som andrahandspreparat vid nedsatt njurfunktion.

I delkapitel Uppföljning och utsättning har nytt stycke lagts till om långtidsbiverkningar.

Prevention och behandling vid ohälsosamma levnadsvanor

Rekommendationer om fysisk aktivitet till alla åldersgrupper har uppdaterats och förtydligats.

Fluortandkräm med 1450 ppm rekommenderas till barn från 6 år.

Psykiatri

Mirtazapin är tillagt som preparat vid sömnstörning både till vuxna och till äldre.

Information om att långtidseffekterna av melatoninanvändning är dåligt studerade.

Smärta

Vid dosändring av recept på opioider, sätt ut icke aktuella ordinationer i NCS och makulera redan skickade recept hos apoteket, samt kontrollera läkemedelsförteckning/uthämtade recept inför receptförnyelse (med patientens medgivande).

Metadon ska initieras och dosjusteras av läkare med erfarenhet av preparatet på grund av lång och varierande halveringstid på 15–60 timmar, vilket gör behandlingen svårstyrd.

Sår

Nya behandlingsrekommendationer vid starkt vätskande bensår samt bensår med smärta.

Klassificeringen av brännskador har förtydligats i Tabell 21.1 och initiala omhändertagandet av brännskador har uppdaterats.

Urologi

Uppföljning är viktig vid LUTS.

Vid erektil dysfunktion rekommenderas att patienten startar med den högsta styrkan vid tablettbehandling.

I delkapitel fimosis och balanit har förtydligande gjorts kring behandlingsindikation och utförande av kortisonbehandling.

Vid epididymit rekommenderas doxycyklin som förstahandsalternativ för yngre män. Naproxen är rekommenderad smärt­lindring.

Palliativ vård i livets slutskede

I delkapitel Smärta i palliativ vård har rekommendation lagts till för visceral krampsmärta.

Vacciner

Uppdateringar i riskgrupper för influensa och pneumokocker samt vilka vaccin som rekommenderas, utifrån Folkhälsomyndighetens riktlinjer från 2020.

För HPV ingår Gardasil-9 nu i barnvaccinationsprogrammet och erbjuds nu alla barn, oavsett kön, i årskurs 5.

Schema med intervall mellan doser ska följas för respektive vaccin i möjligaste mån. Detta är även viktigt att ta hänsyn till vid samvaccination.

Vid varicella kan vaccination ges som postexpositionspylax förutsatt att det ges inom 72 h från exponeringen.

Äldre och läkemedel

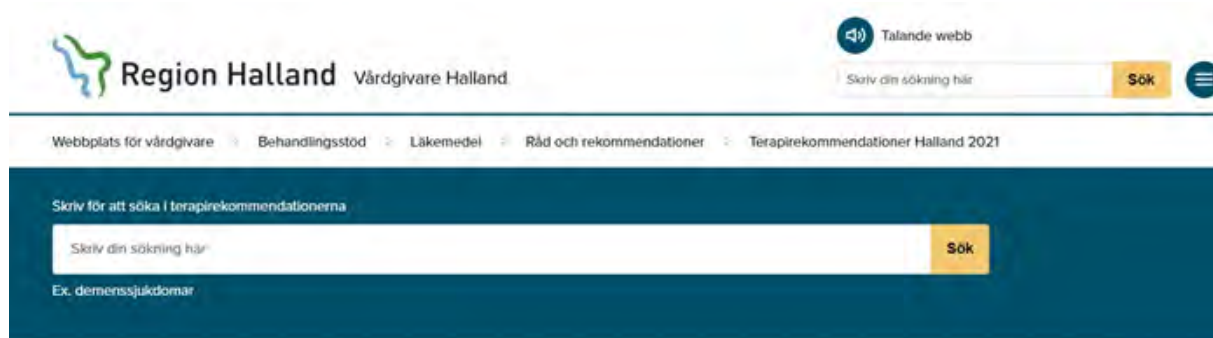
Antikoagulantia uppmärksammas som läkemedel som ofta orsakar biverkningar hos äldre. Det är viktigt med en individuell bedömning över nytta kontra risker vid behandling av äldre-äldre och multisjuka med tanke på den ökade blödningsrisken.

Ögonsjukdomar

Terapigruppen har förtydligat remissförfarandet för olika tillstånd i delkapitel akuta synstörningar.

Rökning och kostfaktorer kan påverka makuladegeneration.

Ficotril ögonsalva 0,5 % är tillagt på listan över rekommenderade läkemedel.

Terapirekommendationer Halland 2021 är nu publicerade.

Två blir en - ny receptblankett vid förskrivning av läkemedel

Madeleine Björk | leg. receptarie, Objektspecialist Läkemedel
Charlotta Eriksson | Läkemedelsstrateg, Informationsapotekare

Den första maj i år blir den nya receptblanketten obligatorisk att använda vid förskrivning av manuella recept. Redan innan dess, från och med den 18 mars, kan enbart den nya receptblanketten användas vid utskrift av recept från receptskrivare kopplade till NCS Läkemedelsmodul. Nedan går vi igenom de förändringar som berör dig som förskrivare.

Förändringar på den nya receptblanketten

Den nya receptblanketten ersätter de tidigare receptblanketterna för vanliga läkemedel och för särskilda läkemedel och teknisk sprit (två receptblanketter blir en). Detta innebär att den nya receptblanketten är försedd med serienummer för spårbarhet.

Observera att förändringarna inte berör hjälpmedelskort, livsmedelsanvisningar eller recept för fysisk aktivitet.

Varje receptblankett kan enbart uppta ett läkemedel. På grund av detta kan de nya receptblanketterna inte användas i receptskrivare förrän inställningarna är uppdaterade, den 18 mars.

Blanketten har anpassats utifrån förändringar i läkemedelsförmånslagen 2 juni 2020 (se [Terapinytt nr 2 2020](#)):

- Informationsruta om patienten är förmånsberättigad (signeringsruta ja/nej).
- Informationsruta om villkor för förmånsbegränsningar uppfylls för läkemedel (signeringsruta ja/nej) – behöver enbart fyllas i för läkemedel med subventionsbegränsning.
- Informationsruta om läkemedel ska subventioneras enligt ex. Smittskyddslagen (SML) – fylls i skriftligt.

Se nästa sida för utformningen av den nya receptblanketten.

Vad innebär förändringarna i ordinationssystemet?

När uppdateringen är genomförd kommer elektronisk utskrift av receptblankett från NCS Läkemedelsmodul/VAS att ske precis som det gör vid utskrift idag. Se även [guiden för receptutskrifter NCS i VAS-hjälpen](#) som kommer att uppdateras under mars månad.

Vid planerade eller oplanerade driftstopp måste precis som tidigare recept skrivas manuellt. Recept med fullständig förskrivarkod och arbetsplatskod ska finnas i pärmen ”Driftavbrott vårdsystem” och förvaras på varje enhet som använder sig av NCS Läkemedelsmodul och VAS. Receptblanketter ska finnas utskrivna för alla förskrivare inom den egna enheten/kliniken.

Fram till och med 30 april 2021 kan äldre receptblanketter för manuell förskrivning användas vid driftstörning ifall det finns kvar sådana i pärmen (Separat receptblankett vid särskilda läkemedel).

Från och med 1 maj 2021 får enbart den nya receptblanketten användas för manuell förskrivning av recept vid driftstörning. Nya receptblanketter skrivs ut för alla förskrivare och sätts in i pärmen ”Driftavbrott vårdsystem” enligt rutin.

När den nya receptblanketten införs måste de gamla receptblanketterna destrueras, allra senast 1 maj 2021, så att de inte hamnar i fel händer. Detta eftersom läkemedelsordinationer på de tidigare receptblanketterna, om de är daterade före 1 maj, fortfarande är giltiga för expedition på apotek.

Elektronisk förskrivning som huvudregel

Från och med 1 oktober 2021 blir elektronisk förskrivning huvudregel vid utfärdande av recept till människa. Detta sker för att förbättra patientsäkerheten, något som även sker genom införandet av Nationella läkemedelslistan (NLL).

Elektronisk förskrivning som huvudregel kommer även att omfatta förskrivning utanför ordinarie arbetsplats, exempelvis från pensionerade förskrivare och så kallad fritidsförskrivning.

Observera att elektronisk förskrivning även blir obligatorisk för privata förskrivare och att avsaknad av elektroniskt system för förskrivning inte är ett giltigt skäl att göra undantag för detta krav!

Förskrivning av spolvätskor (som är läkemedelsnära produkter och inte läkemedel) kan även fortsättningsvis registreras i NCS Läkemedelsmodul och sedan skrivas ut på receptblankett.

Elektronisk förskrivning som huvudregel kommer vi att skriva mer om i nästa nummer av Terapinytt som kommer ut i slutet av maj.

Mer information

Läkemedelsverket: [Ändringar i förskrivningsregelverk 2020-2021](#)

[Läkemedelsverkets föreskrifter \(HSLF-FS 2019:32\) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit](#)

Information på Vårdgivarwebbens läkemedelssidor: [Receptblanketter och e-förskrivning](#)

Den nya receptblanketten.

Förstora gärna bilden för att se vilka informationsrutor som har tillkommit och vilka som har fått ny plats.

Viktiga datum under 2021 som berör förskrivare

18 mars - nya receptblanketten ska användas för utskrift i skrivare kopplade till NCS Läkemedelsmodul.

1 maj - enbart den nya receptblanketten får användas vid förskrivning av manuella recept. De gamla receptblanketterna ska makuleras.

1 oktober - elektronisk förskrivning blir huvudregel för alla recept på läkemedel till människa.

Information till sjuksköterskor med förskrivningsrätt

Katarina Möller Fornander | Informationssköterska Läkemedelskommittén Halland

Vem ansvarar för sjuksköterskors förskrivningsrätt?

Från den 1 januari 2021 tar Läkemedelsverket över ansvaret för sjuksköterskornas förskrivningsrätt. Socialstyrelsen behåller ansvaret för föreskriften om det kompetenskrav som en sjuksköterska ska uppfylla för att få förskriva läkemedel ([HSLF-FS 2018:43](#)).

Senaste förteckningen över de läkemedel som får förskrivas av sjuksköterskor som uppfyller kompetenskraven från Socialstyrelsen är [Läkemedelsverkets ändringsföreskrift \(HSLF-FS 2020:75\)](#) om förordnande och utlämnande av läkemedel och teknisk sprit. Förteckningen ändras inte i samband med överföringen.

Ny författning från Socialstyrelsen om sjuksköterskors behörighet att ordinera läkemedel för vaccination mot sjukdomen covid-19 kom i slutet av december ([HSLF-FS 2020:81](#)).

Uppdateringar i Terapirekommendationer Halland

Vid årets uppdatering av Terapirekommendationer Halland har vissa uppdateringar gjorts som även berör sjuksköterskor. Nedan beskrivs två ändringar som kan vara bra att ha med sig i vårt arbete. Se även artikeln [Nyheter i Terapirekommendationer Halland 2021](#) för en uppdatering om övriga förändringar.

Vermox vid springmask

Terapigrupp Infektioner har förtydligat om förskrivning av Vermox vid springmask till barn:

mebendazol (Vermox) kan enligt WHO användas från 1 år, trots varning i [FASS](#) och på [1177.se](#). För barn som kan svälja tabletter, dosering som för vuxna. För barn som inte kan svälja tabletter finns oral suspension 20 mg/ml (ingår inte i högkostnadsskyddet): 5 ml som engångsdos, upprepas efter två veckor.

Vaginal atrofi

I kapitlet Gynekologi, Vaginal atrofi har det tillkommit ett nytt behandlingsalternativ (Vagidonna) som vi kan förskriva vilket kan vara bra att känna till.

I första hand rekommenderas lokal behandling **estriol** (vagitorier Ovesterin 0,5 mg), som kan köpas receptfritt. Indikationen vaginal atrofi berättigar till rabatterning enligt läkemedelsförmånen.

Estradiol (Oestring 7,5 µg/dygn) är en vaginal ring som byts var tredje månad. Ingår i läkemedelsförmånen.

Estriol (vaginalgel Blissel 50 µg/dos) har en direkt fuktande effekt. Ingår inte i läkemedelsförmånen.

Estradiol (vaginaltablett Vagifem eller Vagidonna 10 µg). Ingår inte i läkemedelsförmånen (finns även receptfritt). Skillnaden mellan Vagidonna och Vagifem är att applikatoren är återanvändningsbar, vilket ger en viss miljövinst med minskat plastavfall.

Inolaxol

Inolaxol finns med på vår förskrivningslista vid förstoppning. Nu har flaskan med granulat samt oralt pulver avregistrerats. det som finns kvar att förskriva är Inolaxol dospåsar pulver (50 eller 100 st/förpackning) samt dospåsar granulat (OBS! ny förpackningsstorlek: 50 eller 100 st).

Förbättrad informationstillgänglighet kring restnoteringar

Läkemedelsverket har på uppdrag av regeringen sett över och vidareutvecklat sitt informationssystem för restanmälningar och bristsituationer.

Man gör nu en uppdatering dagligen om marknadsförda utbytbara alternativ till restanmälda läkemedel.

Länk till [Läkemedelsverkets hemsida för restnoterade läkemedel](#).

FASS

Under lagerstatusfunktionen på fass.se kan du för de flesta läkemedel söka information om vilka apotek som har det läkemedel du vill förskriva i lager. FASS visar dessutom Läkemedelsverkets information om restanmälda läkemedel vid respektive läkemedel.

Lagerstatus på apotek via FASS.

! Vad innebär restanmält läkemedel?

Information om restanmält läkemedel

Samtliga förpackningar av (Vanquin Dragerad tablett 50 mg) är restanmälda hos Läkemedelsverket. Kontrollera [lagerstatus](#) för att se om ditt apotek har läkemedlet i lager.

Kontakta ditt apotek eller din läkare om du har frågor.

Läs mer om restsituationer hos [Läkemedelsverket](#).

[Visa tillgänglig information från Läkemedelsverket](#)

Bliester 8 styck (vnr 153890)

Företaget slutar tillhandahålla

Företaget slutar tillhandahålla läkemedlet i denna förpackning. Förpackningen förväntas inte vara tillgänglig inom överskådlig framtid.

Utbytbara läkemedel:

För närvarande tillhandahålls inga utbytbara läkemedel.

Utbytbara läkemedel med jämförbara förpackningar enligt TLV:

För närvarande tillhandahålls inga jämförbara förpackningar.

Alternativt läkemedel inom annan ATC-grupp:

[P02CA01 Mebendazol](#)

Startdatum: 2020-10-01

Prognos för slutdatum: Kontakta [företaget](#)

Läkemedelsverkets information om restnoterade läkemedel via FASS.

Förskrivning av spolvätskor

Jag får många frågor om hur man förskriver spolvätskor i NCS, så här kommer en [länk till VAS-hjälpen](#) som beskriver hur detta görs.

Vid förskrivning i Pascal ser det lite annorlunda ut, så VAS-hjälpen har en separat sida för [förskrivning av spolvätskor i Pascal](#).

Vi behöver alla upprepning av kunskap då och då och speciellt för de kunskaper man inte använder så ofta. Spolvätskor kommer även fortsättningsvis att kunna registreras i NCS Läkemedelsmodul och sedan skrivas ut på receptblankett, trots införandet av elektronisk förskrivning som huvudregel till hösten som beskrivs i artikeln [Två blir en - ny blankett vid förskrivning av läkemedel](#).

Minskad antibiotikaförskrivning under covid-19-pandemin

Under covid-19-pandemin har förskrivningen och användningen av antibiotika minskat markant. Framförallt är det förskrivningen av luftvägsantibiotika som har minskat, särskilt till åldersgruppen 0-5 år. Den minskade antibiotikaförskrivningen till trots har inte Hallands sjukhus sett någon ökning av allvarliga infektioner. Läs mer i artiklarna [Fortsatt lägre antibiotikaförskrivning under pandemin](#) samt [Minskad förskrivning av antibiotika ledde inte till fler allvarliga infektioner](#).

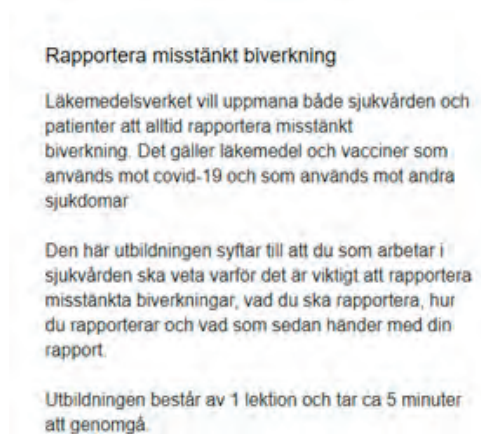

Nyheter i korthet

Rapportera misstänkta biverkningar av covid-19-vaccin - Läkemedelsverkets korta digitala utbildning

Läkemedelsverket har tagit fram en mycket kort digital utbildning om att rapportera misstänkta biverkningar som riktar sig till hälso- och sjukvårdspersonal. Denna utbildning tar cirka 5 minuter att genomföra och kan vara bra att gå igenom för att uppdatera dig inför eventuell rapportering av misstänkta biverkningar relaterad till covid-19-vaccinering.

[Snabbutbildning – Rapportera misstänkta biverkningar](#)

Rapportering av misstänkta biverkningar bidrar till ökad kunskap om läkemedels egenskaper. Den som bedriver verksamhet inom hälso- och sjukvården har skyldighet att se till så att biverkningsrapportering utförs. I praktiken är det läkare, tandläkare, sjuksköterskor och farmaceuter som ska rapportera misstänkta biverkningar.

Melatonin tablettbehandling utgår ur läkemedelsförmånen

Den 1 mars lanserades ett godkänt läkemedel med melatonin i tablettform (Melatonin AGB-Pharma). Det innebär att den lagerberedning som hittills har funnits tillgänglig (Melatonin AGB tabletter) utgår. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) har inte tagit beslut om läkemedelsförmån för det godkända läkemedlet Melatonin AGB-Pharma ännu. Därmed finns det ingen godkänd tablettbehandling med melatonin inom läkemedelsförmånen.

Läkemedelsverket medger fortsatt försäljning av lagerberedningen under en övergångsperiod, men sannolikt tar lagren slut redan under mars månad.

Läkemedelskommittén Halland kommer att uppdatera informationen om melatonin kontinuerligt när ny information tillkommer, se [nyheten om melatonin](#) på Vårdgivarwebben.

Längre restnotering för kombinerade p-pillret Qlaira

Det kombinerade p-pillret Qlaira (etinylestradiol + dienogest) beräknas vara restnoterat från början av april till slutet av augusti.

Qlaira är det enda p-piller som är registrerat för indikationen menorrage på grund av sin starka endometriereducerande effekt (ska förskrivas av läkare på denna indikation).

Läs mer i [restnoteringsnyheten för Qlaira](#) på Vårdgivarwebben samt se [kapitel Gynekologi, delkapitel Menorrage](#) i

Terapirekommendationer Halland för andra behandlingsalternativ.

Restnotering för Tridepos kombinationsförpackning

Tridepos kombinationsförpackning (alendronat 70 mg en dag i veckan samt kalcium/D-vitamin 500 mg/800 IE övriga dagar) beräknas vara restnoterat från mitten av mars till november 2021.

Läkemedelskommittén Halland rekommenderar att patienterna under tiden för restsituationen förskrivs preparaten separat: veckotablett alendronat 70 mg samt Kalcipos-D forte 500 mg/800 IE.

Använd gärna de receptfavoriter som har skapats av Terapigrupp Osteoporos, så slipper du att skriva den långa doseringstexten om hur alendronat ska tas. Notera att favoriten för Kalcipos-D forte rekommenderar intag till kvällen för att minska risken för interaktioner.

Se även [restnoteringsnyheten för Tridepos](#) på Vårdgivarwebben.

Glibenklamid avregistreras

Glibenklamid Recip samt Daonil 1,75 mg och 3,5 mg kommer att avregistreras under våren. Patienter som behandlas med glibenklamid rekommenderas därför byta behandling till andra blodsockersänkande läkemedel redan nu.

För alternativ, se [delkapitel Antidiabetika](#) i Terapirekommendationer Halland.

Berörda vårdenheter har kontaktats per mail.

Metotab restnoterat

Metotab (metotrexat) tabletter 2,5, 7,5 och 10 mg är restnoterade till slutet av juni. För alla styrkor så är Methotrexate Orion Pharma 2,5 mg utbytbart alternativ, där patienter som i nuläget står på styrkorna 7,5 mg och 10 mg behöver ordinerats fler tabletter per doseringstillfälle.

På grund av ökad efterfrågan kan även tillgången för Methotrexate Orion Pharma försämrats.

Gå gärna in på [restnoteringsnyheten för Metotab](#) för att se om informationen har uppdaterats.

Receptsnurran - beräkna hur länge receptet räcker

Vet du om att det finns appar som kan hjälpa dig att beräkna hur länge en patients recept räcker och när det behöver förnyas?

Ett exempel är Receptsnurran, som är ett enkelt verktyg för att räkna ut hur länge förskrivningen av ett läkemedel borde räcka. Detta genom att du fyller i datum för senaste receptutfärdande, mängd läkemedel per uttag, antal uttag samt dosering.

Se <https://pitea.adling.se/uti/receptsnurran.php>

Mängd	98
Dosering	1x2
Exp ggr	3
Tid ord	201023

Minskade förpackningsstorlekar för Stilnoct 5 mg och 10 mg

Förpackningsstorlekarna för Stilnoct ändras under våren för att minska risk för toleransutveckling och missbruk:

- Stilnoct 10 mg 30 st utgick i januari och ersattes av Stilnoct 10 mg 14 tabletter (varunummer 127907).
- Stilnoct 10 mg 10 st har utgått. Den ersätts av Stilnoct 10 mg 7 st (varunummer 448729) som kommer att finnas tillgänglig från slutet av maj.
- Stilnoct 10 mg 100 st har utgått helt.
- Stilnoct 5 mg 30 st kommer att utgå och ersättas av Stilnoct 5 mg 14 tabletter (varunummer 579814). Den nya förpackningen kommer att finnas tillgänglig från juni.

Förändringen innebär Stilnoct 5 mg enbart kommer att finnas tillgänglig i förpackningsstorleken 14 tabletter, medan Stilnoct 10 mg kommer att finnas tillgänglig i förpackningsstorlekarna 7 st och 14 st tabletter.

I nuläget finns ingen information gällande ändrade förpackningsstorlekar för generikatillverkare av zolpidem.

Ordnat införande av läkemedel i Halland under 2020

Linda Landelius | Läkemedelsstrateg, Kvalitet inom hälso- och sjukvård
Charlotta Eriksson | Läkemedelsstrateg, Informationsapotekare

För en jämlik läkemedelsanvändning i hela Sverige finns Rådet för nya terapier (NT-rådet), som har mandat att ge rekommendationer till landets regioner gällande vissa nya läkemedel som introduceras på den svenska läkemedelsmarknaden. I Terapinytt nr 1 2020 beskrev vi vilka NT-rådsrekommendationer som hade lett till regionala beslut under 2019, och i denna artikel beskriver vi de regionala beslut som har skett under 2020.

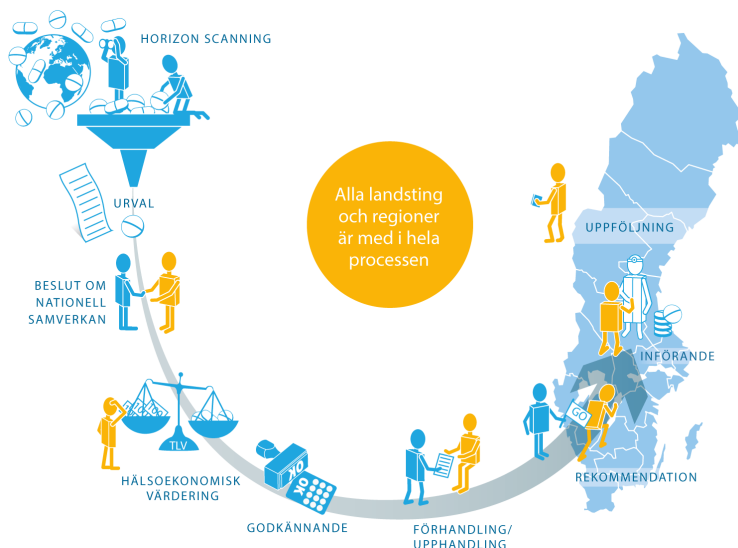
Trots covid-19-pandemin gav NT-rådet under 2020 rekommendationer om 30 nya läkemedel i den nationella processen för ordnat införande, där de flesta rekommendationer berörde rekvisitionsläkemedel. De nationella rekommendationerna har lett till regionala beslut om ordnat införande, som i Region Halland hanteras via prioritering- och evidensrådet (PER). I PER hanteras ärenden kring läkemedelsbehandling som kan sättas in av förskrivare i Region Halland utifrån NT-rådets rekommendation, och ibland med regionala tillägg. Läkemedel som bedöms användas inom regionvård/högspecialiserad vård bereds inte till PER och därmed finns inget regionalt beslut fattat för dessa.

Under 2020 berörde de flesta av NT-rådets rekommendationer cancerläkemedel (11 av 19 när det gäller rekvisitionsläkemedel). Två rekommendationer berörde genterapier och två rörde läkemedel vid mycket sällsynta diagnoser. Av de 30 rekommendationerna under 2020 gav NT-rådet regionerna rekommendationen att avstå från 13 läkemedel. Detta är en ökning sedan förra året, vilket framförallt beror på att den visade effekten i kombination med prissättningen inte är rimlig för många nya behandlingar. Ibland kan NT-rådet avge nya rekommendationer om läkemedel som redan har hanterats för en viss indikation, vilket bland annat kan ske om nya liknande läkemedel introduceras, om nya studier publiceras, samt om nya upphandlingar sker som gör behandlingen mer eller mindre kostnadseffektiv.

Se nästa sida för de läkemedel som hanterats via regionalt ordnat införande under 2020.

För mer information om nationellt ordnat införande av nya läkemedel, se [NT-rådets sida på Janusinfo](#).

Se Vårdgivarwebben för mer information om [ordnat införande av nya läkemedel i Region Halland](#) samt om [Prioriterings- och evidensrådet](#).

Regionala beslut för ordnat införande av läkemedel i Region Halland under 2020

Att införa behandling med:

Införandebesluten kan innehålla begränsningar (t.ex. patientgrupp, forskrivarspecialitet m.m.) samt in- och utsättningskriterier. Läs det fullständiga beslutet på Vårdgivarwebben innan du startar behandling av en patient.

- Kadcyla(tratuzumab emtansin) för adjuvant behandling av HER-2-positiv tidig bröstcancer
- Ajoyv (fremanezumab), Aimovig (erenumab) och Emgality (galkanezumab) – migränprofylax vid kronisk migrän (med regionalt tillägg)
- Darzalex (daratumumab) vid multipelt myelom
- Opdivo (nivolumab) i kombination med Yervoy (ipilimumab), Keytruda (pembrolizumab) i kombination med Inlyta (axitinib) samt Bavencio (avelumab) i kombination med Inlyta vid avancerad njurcancer – införa behandling med Opdivo och Yervoy, avstå övriga kombinationer
- Spravato (Esketamin) vid svår depression – begränsat införa
- Polivy (polatuzumab vedotin) i kombination med bendamustin och rituximab vid refraktärt diffust storcelligt B-cellslymfom
- Rinvoq (upadacitinib), Olumiant (baricitinib) och Xeljanz (tofacitinib) för behandling av måttlig till svår reumatoid artrit.

Att avstå från behandling med:

Besluten kan omprövas om en ny NT-rekommendation publiceras eller om nya uppgifter tillkommer.

- Tecentriq (atezolizumab) och Imfinzi (durvalumab) vid första linjens behandling av vuxna med utbredd småcellig lungcancer
- Tecentriq (atezolizumab) i kombination med paklitaxel/nab-paklitaxel vid trippelnegativ bröstcancer

Följande ärenden är under beredning i Region Halland: (mars 2021)

- Beovu (brolucizumab) vid åldersrelaterad makuladegeneration (AMD)
- Ondexxa (andexanet alfa) som antidot vid blödningar vid behandling med faktor Xa-hämmare
- Vitrakvi (larotrektribin) vid solida tumörer
- Opdivo (nivolumab), Tecentriq (atezolizumab) och Keytruda (pembrolizumab) vid andra linjens behandling av icke småcellig lungcancer
- Cinquaero (reslizumab), Fasenra (benralizumab), Nucala (mepolizumab) samt Dupixent (dupilumab) vid astma

Följande läkemedel har bedömts som regionvård:

- Waylivra vid familjär kylomikronemi
- Keytruda vid skivepitelial huvud- och halscancer
- Kymriah vid diffust storcelligt B-cellslymfom
- Tegsedi och Onpattro vid ärftligt transtyretinamyloidos (ATTRv-amyloidos; Skelleftesjukan)
- Zolgensma vid spinal muskelatrofi
- Vimizim vid mukopolysackaridos typ IVA (Morquio A-syndrom; MPS-IVA)
- Ninlaro vid multipelt myelom
- Kaftrio (elaxakaftor/tezakaftor/ivakaftor) vid cystisk fibros
- Vyndaquel 61 mg vid transtyretinamyloidos med kardiomyopati
- Idefirix – avstöttningsprofylax för njurtransplantation Zynteglo (autologa CD34-positiva celler, genetiskt modifierade till att uttrycka β A-T87Q-globingen) vid β -thalassem
- Libtayo vid kutan skivepitelcancer

Fortsatt lägre antibiotikaförskrivning under pandemin

Johan Bergström | Informationsläkare Läkemedelskommittén Halland,
Specialist i allmänmedicin

Sedan flera år minskar antibiotikaförskrivningen i Halland, vilket bedöms vara ett resultat av strukturerat förbättringsarbete. I samband med covid-19 har vi dock sett en kraftigt minskad antibiotikaförskrivning, något vi även skrev om i [Terapinytt nr 2 2020](#).

Minskningen i antibiotikaförskrivningar som vi såg i april 2020 har fortsatt i Sverige och Halland. Antal uthämtade antibiotikarecept för invånare i Halland hade nu i februari minskat med hela 21 % jämfört med föregående 12-månadsperiod, och vi är nu nere på 218 recept/1000 invånare och år. Sedan augusti 2020 uppfyller Halland det långsiktiga målet att minska förskrivningen av antibiotika i öppenvård till under 250 recept/1000 invånare och år.

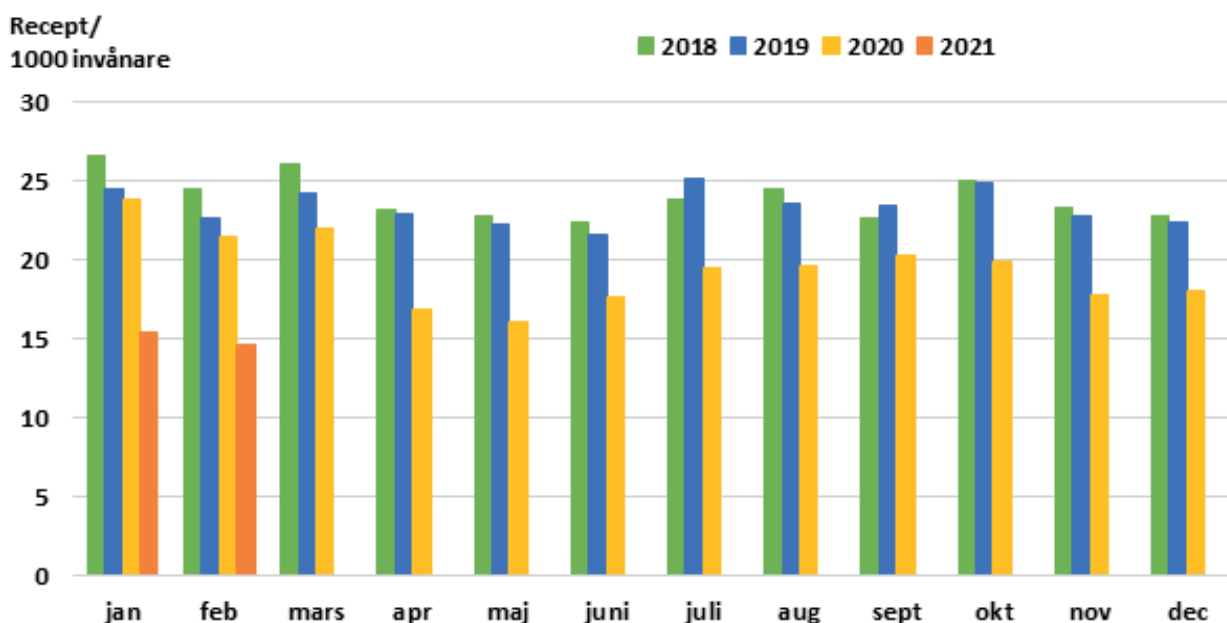
I statistiken ingår all förskrivning till personer folkbokförda i en region, inklusive förskrivning från nätläkare.

Den minskade antibiotikaanvändningen till hallänningar har inte lett till fler allvarliga infektioner, se [nästa artikel](#).

Antibiotikaförskrivningen har minskat mest hos de små barnen, men det är hos människor över 70 år som minskningen av allvarliga infektioner är störst.

I anslutning till den lägre antibiotikaförskrivningen är en intressant iakttagelse att även förskrivningen av det hostdämpande läkemedlet Cocillana-Etyfin minskat kraftigt, vilket kan avspegla minskat vårdsökande.

ÖPPENVÅRDSFÖRSÄLNING I HALLAND AV ANTIBIOTIKA FÖR SYSTEMISKT BRUK PER MÅNAD (J01 EXKLUSIVE METENAMIN)

Källa: E-hälsomyndigheten, Insikt, Alla utfärdare

Förskrivning från nätläkare

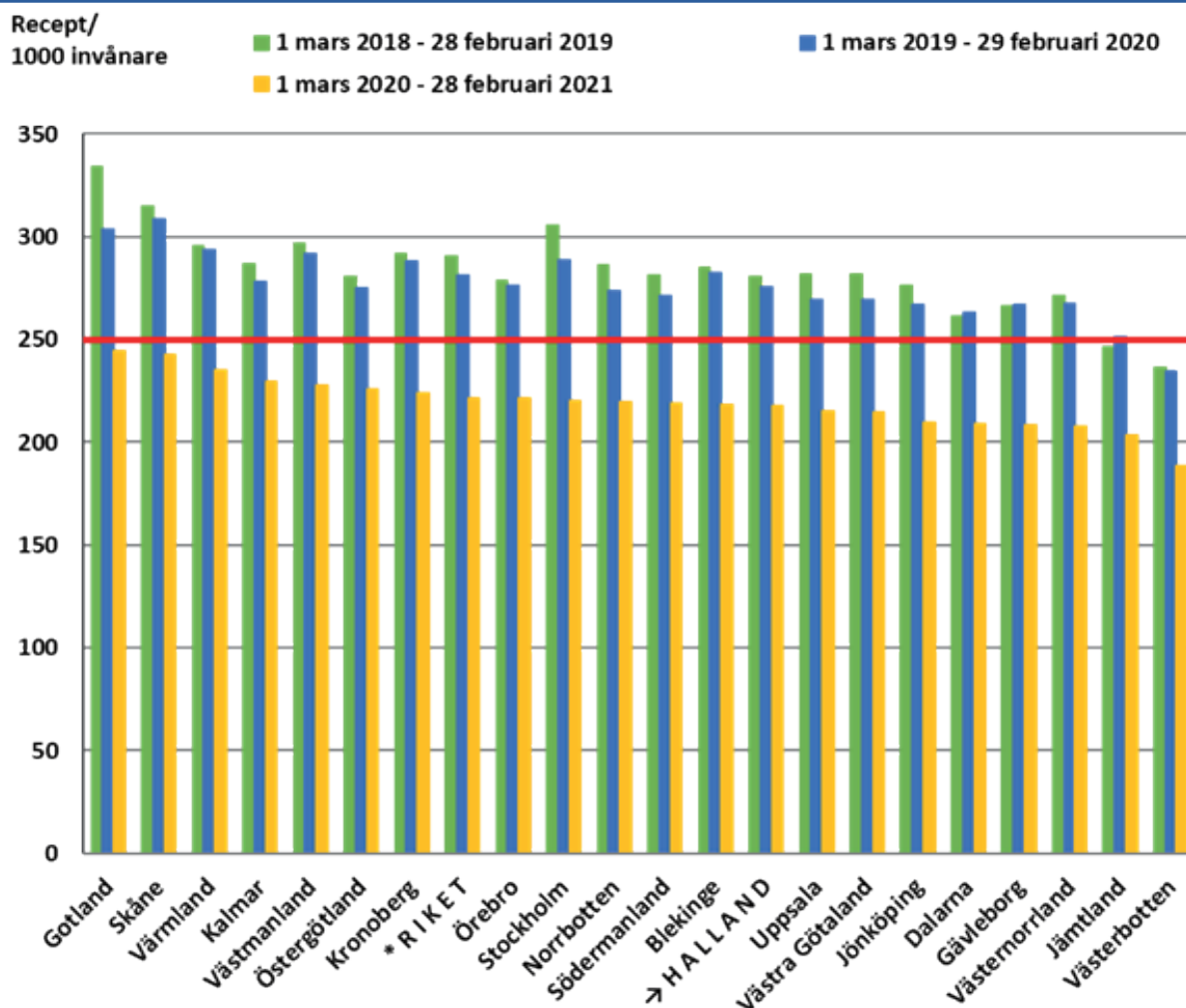
Antibiotikaförskrivningen från nätläkare hade en topp i juli med 298 recept till halländska patienter (vilket motsvarade 4,6 % av den totala förskrivningen av antibiotika till hallänningar).

Under juli förskrevs främst urinvägsantibiotika (pivmecillinam 88 recept samt nitrofurantoin 35 recept) och penicillin V (PcV; 104 recept). PcV förskrivs förutom mot luftvägsinfektioner även vid borrelia och andra hudinfektioner. Vid diagnoserna akut cystit hos kvinnor och borrelia (erythema migrans) kan antibiotikaförskrivning enligt Strama ske vid distanskontakt, förutsatt att [handläggningsrekommendationer](#) följs.

I diagrammet på föregående sida ser du öppenvårdsförsäljningen av antibiotika för systemiskt bruk i Halland till halländska patienter per månad.

Nedan ser du hur öppenvårdsförsäljningen av antibiotika i Halland förhåller sig till riket i genomsnitt samt landets övriga regioner per helår.

ÖPPENVÅRDSFÖRSÄLJNING I SVERIGE AV ANTIBIOTIKA FÖR SYSTEMISKT BRUK (J01 EXKLUSIVE METENAMIN) Rullande medelvärde 12 månader (mars 2020 – februari 2021)

Källa: E-hälsomyndigheten, alla förskrivare. (250 = långsiktigt mål)

Minskad förskrivning av antibiotika ledde inte till fler allvarliga infektioner

Nilla Lindroos | Smittskyddssjuksköterska, Smittskydd Halland

Charlotta Eriksson | Informationsapotekare, Läke-medelskommittén Halland

Som kan läsas i [föregående artikel](#) har användningen av antibiotika minskat markant under covid-19-pandemin, något som var extra tydligt under perioden mars-maj 2020, men som även har märkts av under hösten.

Framförallt har förskrivningen av luftvägsantibiotika minskat, ett mönster som har setts både i primärvården och i slutenvården. Den största minskningen har setts i åldersgruppen 0–5 år. Barnkliniken Hallands Sjukhus rapporterar att de inte har upplevt några negativa konsekvenser av minskad antibiotikaförskrivning till luftvägsinfektioner. Detsamma gäller för öron-, näsa och halskliniken.

Det finns flera möjliga anledningar till att antibiotikaförskrivningen har minskat:

- Vi har haft färre sociala kontakter.
- Det har varit högre fokus på hygien både i hemmet, på arbetsplatser och på förskolor/skolor.
- Både barn och vuxna har stannat hemma vid sjukdom.
- Patienter och vårdnadshavare har inte sökt sjukvård när det bara har rört sig om lindriga infektioner.

De tre förstnämnda punkterna har troligtvis bidragit till en minskning både av bakterie- och virusinfektioner. Detta bekräftas även av statistik från 1177.se, där antalet sökningar för sökorden ”ont i örat” och ”öroninflammation” har halverats under perioden april – maj 2020 jämfört med samma period 2019. Vid samma period minskade förskrivningen av antibiotika mot mediaotit med 80-90%.

Sammantaget visar detta på att det sannolikt förekommit en viss överförskrivning av antibiotika vid luftvägsinfektioner under tidigare år, vilket möjligen tyder på att det går att uppmana patienter till viss expektans vid milda symtom på otit.

Liknande mönster har noterats nationellt och även i andra länder. För mer information, se Socialstyrelsens rapport [Minskad antibiotikaanvändning under covid-19-pandemin har inte lett till fler allvarliga infektioner](#).

Viktig information vid antibiotikaförskrivning

Klok och rationell antibiotikaförskrivning är viktig för att undvika onödig antibiotikaanvändning, minska biverkningar och minska resistensutveckling.

Sambandet mellan antibiotikaförbrukning och resistensutveckling är väl belagt.

Kraftfulla insatser krävs för att motverka en onödig antibiotikaförskrivning.

Tänk på:

- **Behandla bara bakteriella infektioner när antibiotika tillför verklig nytta.**
- **Undvik onödigt bred terapi.**

Läkemedelskommitténs utbildningar under 2021

Under 2020 blev en stor del av Läkemedelskommitténs arbete pausat eller uppskjutet, däribland våra seminarier.

I januari i år arrangerade Läkemedelskommittén ett webinarie om kunskapsläget gällande covid-19 ett år efter de första fallen i Wuhan, där många av er lyssnade live eller i efterhand.

Vi hade hoppats kunna erbjuda er fler webinarier under våren, men får tyvärr skjuta upp dem till hösten. Detta är en kombination av flera saker: Läkemedelskommittén har begränsade resurser på grund av utlån av medarbetare till pandemirelaterad verksamhet, påtänkta föreläsare har inte tid att föreläsa samt att den primära målgruppen Närsjukvården är mitt uppe i pandemivaccinationer.

Skulle något ändras så kommer vi att gå ut med information till er om detta mailledes.

Nästa nummer av Terapinytt

Nästa nummer av Terapinytt kommer att skickas ut i slutet av maj.

Har du uppslag till någon artikel eller något annat du vill bidra med så kontakta gärna oss enligt nedan. Deadline är 13 maj.

Från och med Terapinytt nummer 2 2020 skickas Terapinytt ut i digital form samt finns tillgänglig via Läkemedelskommitténs hemsida. Om du eller någon av dina kollegor inte får Terapinytt i er mail, så meddela oss!

Mail: lakemedelskommitten@regionhalland.se

